

BESØK AV GAMMEL DAME

av Friedrich Dürrenmatt

BESØK AV GAMMEL DAME
HOVEDSCENEN

PREMIERE PÅ HOVEDSCENEN
8. FEBRUAR 2014

TRØNDELAG
TEATER

Besøk av gammel dame er skrevet av den sveitsiske dramatiker Friedrich Dürrenmatt. Dürrenmatt regnes som en av de mest betydningsfulle tyskspråklige forfatterne i det forrige århundre. Han studerte både filosofi, fysikk og naturvitenskap, før han startet sin omfattende karriere som forfatter, teaterteoretiker og essayist. Foruten *Besøk av gammel dame* er Dürrenmatt kanskje mest kjent for sine kriminalromaner. Både *Besøk av gammel dame* og *Fysikerne* fra 1962 kan si å låne mye av sin form fra kimmens verden.

I tillegg til å skrive dramatikk, interesserte Dürrenmatt seg for dramateori. Dette er en av tingene som gjør at han blir sammenlignet med Bertholt Brecht. Men der Brecht mente at teatret var et sted for handling, politisk aksjon og for å endre urettferdigheten i verden, mente den mer dystopiske Dürrenmatt at verden var umulig å forandre. I stedet kunne teatret være et sted for å forstå verden bedre og lettere kunne navigere i den. I *Theaterprobleme* fra 1954, diskuterer Dürrenmatt hvordan en verden uten håp ikke kan konfronteres med denne håpløsheten gjennom mer håpløshet: «Livets alvor i en verden uten håp, kan kun beskrives gjennom komedien», konkluderer han.

Besøk av gammel dame har ikke tidligere vært spilt på Trøndelag Teater. Selv om stykket er lite spilt i Norge, er det regnet som en klassiker i tyskspråklige land. Stykket har også blitt filmatisert flere ganger og det er laget en Broadway-musikal av stoffet. Det kan også nevnes at Lars von Triers film *Dogville* er sterkt inspirert av Dürrenmatts tekst. Friedrich Dürrenmatt døde i 1990, 71 år gammel.

Matilde Holdhus

REGISSØR

Tyra Tønnessen er utdannet instruktør fra Statens Teaterhøgskole, uteksaminert i 2000. Hun er også cand. mag fra universitetene i Oslo, Trondheim og Tromsø og hun ferdiggjorde en doktorgrad om skuespillerkunst i 2009.

Tyra Tønnessen debuterte her på Trøndelag Teater i 2002 med forestillingen *Mutter Courage* som ble Heddanominert både for beste forestilling og for beste regi. Hun har gjestet Trøndelag Teater flere ganger, mange vil for eksempel huske *Rock'n Roll Wolf* fra 2011. Tønnessen har også regissert for Nationalteatret, Det Norske Teatret og Hålogaland Teater hvor hennes *Dødsdansen* ble Heddanominert som årets forestilling. Til høsten kommer Tønnessen tilbake på Hovedscenen for å regissere nok en Trøndelagspremiere, nemlig Ibsens *Når vi døde våkner*.

SCENOGRAF OG KOSTYMEDESIGNER

Bård Lie Thorbjørnsen er utdannet ved Kunsthøgskolen i Oslo og har arbeidet som scenograf og kostymedesigner ved en rekke teatre. Blant disse er *Bikubesong*, *Juvikfolket* og *An-Magritt* ved Det Norske Teatret, *Undset* ved Riksteatret, *Dødsdansen* og *Benoni og Rosa* for Hålogaland Teater, *Edvard Munch - Alfa og Omega* og *De dodes tjern* for Oslo Nye Teater, *En handelsreisendes død* ved Den Nationale Scene i Bergen og *Fruen fra havet* på Teatr Polski, Wrocław, Polen. Ved Trøndelag Teater har han hatt scenografi til forestillingene

Mutter Courage, *Kristin Lavransdatter* og *Om mus og menn*, for å nevne noen. Sist han gjestet Trøndelag Teater var det med scenografi og kostymer til *Fedra* i fjor.

KOMPONIST OG MUSIKALSK LEDER

Åsmund Flaten er utdannet ved NTNU og jobber frilans som musiker og arrangør. Her på Trøndelag Teater har han vært musikalsk ansvarlig for de fleste musikalprosjektene de siste femten årene, blant annet *Jesus Christ Superstar*, *Purpur og gull*, *Les Misérables*, *Chicago*, *Spring Awakening*, *Rock'n Roll Wolf*, *Tolvskillingsoperaen* og *Hair*. Sammen med medarrangør Trond Hustad ble Flaten belønnet med Teatrets Venners kunstneriske pris for sitt arbeid med *Les Misérables*. Til *Besøk av gammel dame* har Flaten komponert deler av musikken og arrangert allerede ferdige sanger for skuespillerensemblet.

KOREOGRAF

Tor Ivar Hagen er utdannet fra Bårdarakademiet og har jobbet som sanger, danser og skuespiller i hele landet. Han har medvirket i *La Cage Aux Folles* ved Den Nationale Scene og spilt Claude i *Hair* ved Det Norske Teatret. Han har også jobbet på Sogn og Fjordane Teater, Oslo Nye Teater, Hålogaland Teater og Nationalteatret. På Nationalteatret spilte han i *Rockeulven*, *Villanden*, *Folk og røvere i Kardemomme by* og Rimini Protokolls *En folkefiende*. På Trøndelag Teater har han medvirket i musikalene *Cabaret*, *Chicago* og ikke minst som

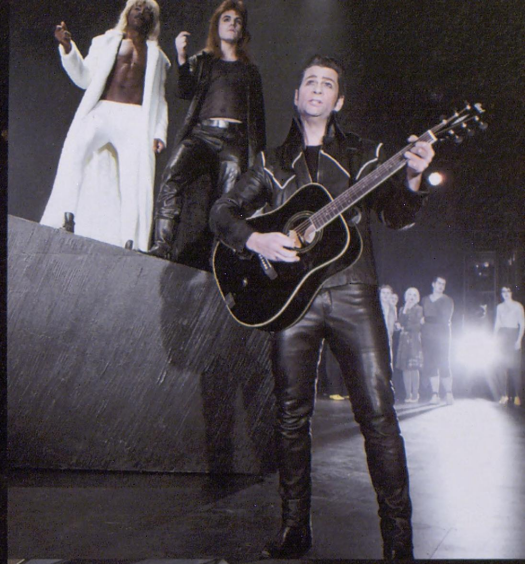
Eselet i *Rock'n Roll Wolf*. I høst kom han tilbake til Trøndelag Teater, hvor han spilte i *Nøtteknekkeren*, og hadde koreografi på *De nære ting*.

LYSDESIGNER

Øyvind Wangensteen er fast ansatt lysdesigner på Nationalteatret. I tillegg har han hatt lysdesign ved de fleste teatre i Norge. *Gjengangere* ved Den Nationale Scene, *Desse Auga* ved Rogaland Teater, *Isslottet* ved Den Norske Opera og *Bibelen* ved Det Norske Teatret er noen av dem. Han fikk Hedda-prisen i 2011 for lysdesignet til *Ti liv! - Komilab nr. 3* på Torshovteatret. I 2012 var Wangensteen på Trøndelag Teater, da gjorde han lysdesignet på *Jeppe på Bjerget*.

OVERSETTER

Til *Besøk av gammel dame* har vi engasjert **Øyvind Berg** til å lage en ny oversettelse. Berg debuterte som lyriker i 1982 med diktsamlingen *Retninger*. Etter dette har han utgitt rundt ti diktsamlinger, hvor *Forskjellig* ble tildelt Brageprisen i 1995. Siden 1986 var han også tilknyttet teatergruppen Baktruppen som skuespiller og dramatiker. Han har utgitt gjendiktninger av Paul Celan, Kenneth Patchen, Ezra Pound, Per Højholt, Heiner Müller, William Shakespeare, Bertolt Brecht og mange andre. Berg har oversatt over 20 skuespill og på Trøndelag Teater får vi også oppleve hans oversettelse av *Runddans* senere i vår.

BESØK AV GAMMEL DAME

av Friedrich Dürrenmatt

Regi	Tyra Tønnessen
Scenografi og kostymer	Bård Lie Thorbjørnsen
Koreografi	Tor Ivar Hagen
Musikalsk leder	Åsmund Flaten
Lysdesign	Øyvind Wangensteen
Design av maleri/video	Bård Lie Thorbjørnsen
Video	Stein Jørgen Øien
Lyddesign	Mikael Gullikstad
Masker	Ingeborg Hopshaug
Dramaturg	Matilde Holdhus
Oversettelse	Øyvind Berg

Musikken er komponert av Åsmund Flaten - men vi har også lånt noen gamle slagere!

Inspisient	Line Åmli
Sufflør	Ann Eli Aasgård
Rekvisitør	Elisabet A. K. Østergren
Teknisk koordinator	Martin Didrichsen
Foto fra prøvene	GT Nergaard
Program	Geir Schønberg
Ansvarlig utgiver	Kristian Seltun
Rettigheter	Folmer Hansen Teaterforlag

Kulisser og kostymer er produsert i Trøndelag Teaters verksteder. Fotografering og lydopptak under forestilling er ikke tillatt

#besøkgammeldame

Medvirkende

De besøkende

Claire Zachanassian	Marianne Meløy
Hennes ektemenn / Journalist	Hans Petter Nilsen
Butleren	Harald Brenna
Toby	Kingsford Siayor
Roby / Reporter	Jon Lockert Rohde
Koby / Reporter	Wenche Strømdahl
Loby	Jan Erik Berntsen

De besøkte

Alfred III	Arne O. Reitan
Mathilde III	Kine Bendixen
Datteren deres / Kvinne i Gullen	Kathrine Thorborg Johansen
Sønnen deres / Lokføreren	Roger Opdal Paulsen
Borgermesteren	Kjersti Tveterås
Presten	Tor Ivar Hagen
Læreren	Renate Reinsve
Legen	Åsmund Flaten
Politimannen	Herbert Nordrum
Slakteren	Hallbjørn Rønning
Helmesberger	Jan Frostad
Mann i Gullen	Ivar Gafseth

Forestillingen varer ca. 2 timer 30 min inkludert pause

Billetter: 73 80 50 00
Grupper: 73 80 50 50
trondelagteater.no